

DIER

MAGAZINE VAN DE DIERENBESCHERMING

NUMMER 2
JAARGANG 106
ZOMER 2026

ZOMERDRUKTE

**Asielen
raken
vol**

Betekenisvol en leuk

**Collecteren
voor dieren**

Dierenbescherming
doet onderzoek

**Welzijn
paarden
onder de loep**

Voorlichting

**Herken de taal
van uw konijn**

In Beeld

**Toevallige
ontmoetingen**

'Ondanks de pijn was Meis zo lief. Iemand moest haar toch missen?'

Blader door naar pagina 39 om te lezen hoe het nu met Meis gaat

Verwaarloosd en gedumpt

In de zomermaanden is het topdrukte in onze asielen. En omdat veel mensen in deze periode op vakantie gaan, kunnen we minder dieren een nieuw thuis geven. Gevolg: asielen raken vol en de kosten stijgen enorm. Ga maar na; in 2025 vingen we gedurende de zomermaanden ruim 9.500 huisdieren op. Dat waren er tweeënhalf keer zoveel als de rest van het jaar. We gunnen alle dieren een nieuwe kans. Zoals Meis, een verwaarloosd hondje op leeftijd.

Meis werd zwervend op straat gevonden. Ze was niet gechipt, haar eigenaar is nooit gevonden. "Ondanks de enorme pijn die ze moet hebben gehad, was Meis vanaf het moment dat ze binnenkwam heel lief," herinnert haar verzorger Chamina zich.

"Iemand moest haar toch missen? Ze had een vieze vacht vol klitten, en duidelijk langere tijd geen goede zorg gehad. Bij het uitlaten viel het ons op dat ze probeerde te plassen, maar dat het niet lukte. Vaak duidt dat op urinewegproblemen. In de regel laten we dieren liefst eerst bijkomen voordat ze worden onderzocht. Maar bij Meis was het duidelijk dat ze direct hulp nodig had. Op röntgenfoto's was te zien dat ze blaasstenen had. Meis werd met spoed geopereerd, waarbij er maar liefst 81 blaasstenen werden verwijderd. Ook kreeg ze vaccinaties en antibiotica. Voor de rest van haar leven heeft Meis speciale voeding nodig om nieuwe blaasstenen te voorkomen." Hoge kosten, maar Meis verdient het. En dat geldt natuurlijk voor alle dieren in onze asielen.

Zomerdrukte in de asielen

Alle dieren verdienen een fijne plek en een onbezorgd leven. Wij doen wat we kunnen om dieren liefdevol op te vangen en ze naar een nieuw thuis te begeleiden. In de zomermaanden is dat een extra pittige klus, omdat het in de asielen dan veel drukker is dan de rest van het jaar. De dieren die we opvangen hebben zorg nodig en dat kost veel geld. Met uw steun begeleiden we ze naar een nieuwe toekomst.

Helpt u mee? Kijk op dierenbescherming.nl/zomerdrukte of scan de QR-code.

20

'Als het om dieren gaat ben ik altijd een beetje een activist geweest'

Interview Nicolette Kluijver

22

**Vraag
maar raak**

Waarom graaft mijn hond in de tuin?

06

**Paardensector
onder de loep**

Hoofdverhaal

32

**Boos, blij
of eenzaam**

Herken de taal
van uw konijn

23. Dierenbeschermers

Wesley Massij over natuurinclusief bouwen

14. Collecteren voor dieren

'Het is zo'n kleine moeite om een paar avonden in een jaar op pad te gaan'

26. In beeld

Bijzondere ontmoetingen

En verder

• Actueel	04
• Lezersfoto's	12
• Achtergrond: nieuwe criteria Beter Leven keurmerk	24
• Onze vrijwilligers	30
• In het land	34
• Onze erflaters	36
• Servicepagina	38

POSTCODE LOTERIJ

Dankbaar

De opbrengst van de Postcode Loterij was in 2025 hoger dan ooit: € 378 miljoen. Dit enorme bedrag wordt verdeeld over goede doelen die zich inzetten voor een rechtvaardige, gezonde en groene wereld. De Dierenbescherming is óntzettend dankbaar voor de bijdrage van € 2,5 miljoen die we hebben ontvangen voor onze dierenasielen, dierenambulances en sociale dierenhulp, lobby en voorlichting. Met iedere euro maken we het leven van een dier in nood beter. Dankjewel Postcode Loterij en alle deelnemers!

BOEK

Baasjes van de Stad

Baasjes van de stad laat zien hoe bijzonder de band tussen mens en hond kan zijn, juist in een drukke, stedelijke omgeving. In dit boek neemt Wilma de Cort de lezer mee naar het park, waar hondenbezitters elkaar dagelijks ontmoeten en onverwachte vriendschappen ontstaan. De verhalen zijn klein en persoonlijk, maar raken aan grotere thema's zoals eenzaamheid, verbinding en verlies. Ze schrijft met oog voor detail en weet situaties te schetsen die zowel ontroerend als humoristisch zijn. Geen grootse, meeslepende verhalen, maar juist de alledaagse momenten krijgen hier betekenis.

Info op boekengilde.nl/baasjes-van-de-stad.

OPROEP

Kandidaten Ledenraad gezocht!

Vindt u het belangrijk dat dieren in Nederland een goed leven hebben? En wilt u daar als vertegenwoordiger van onze leden een bijdrage aan leveren? Meldt u zich dan aan voor de Ledenraad van de Dierenbescherming. In de Ledenraad denkt u mee over de koers van onze organisatie en zorgt u ervoor dat de stem van onze leden wordt gehoord. Een unieke kans om met gelijkgestemden het verschil te maken.

WIE ZOEKEN WE?

Mensen die nieuwsgierig zijn, open in gesprekken staan en bereid zijn om verschillende perspectieven te wegen. U hoeft geen expert te zijn. Betrokkenheid,

een kritische blik en bereidheid om samen te werken zijn voor ons veel belangrijker. Er zijn wel een aantal minimale voorwaarden om mee te kunnen doen. Deze vindt u op de aanmeldpagina.

AANMELDEN?

Lijkt het u leuk om deel uit te maken van onze Ledenraad voor de periode 2027-2029? Meld u zich dan aan voor de verkiezingen in oktober via dierenbescherming.nl/ledenraad.

OVER DE LEDENRAAD

Een vereniging als de Dierenbescherming bestaat uit leden die worden vertegenwoordigd door de Ledenraad. De Ledenraad

fungeert als klankbordgroep voor de Bestuurder, kan input leveren ten aanzien van strategische dierinhoudelijke onderwerpen en heeft specifieke taken en bevoegdheden, zoals het goedkeuren van de strategische koers, het jaarplan en de jaarstukken. De Ledenraad vergadert vier keer per jaar. Ook wordt jaarlijks een excursie georganiseerd. De Ledenraad bestaat uit minimaal tien en maximaal vijftwintig leden. Het lidmaatschap van de Ledenraad is onbezoldigd en wordt vervuld door vrijwilligers.

Op pagina 30 leest u een interview met Ledenraadslid Rogier van Rossem >

NA BRANDBRIEF AAN POLITIEK

Hittegrens veetransport verlaagd

Waarom wachten als de oplossing op tafel ligt? Die vraag stelden de Dierenbescherming, Eyes on Animals en de Dierencoalitie in een brandbrief aan staatssecretaris Erkens van LNV. We riepen hem op om vóór de zomer de maximumtemperatuur voor veetransport te verlagen van 35°C naar 30°C, een maatregel die al jaren klaar lag. Nu is er goed nieuws, want de staatssecretaris heeft besloten dat er vanaf 2027 geen dieren vervoerd mogen worden als het buiten 30°C of warmer is. Deze verlaging is een

belangrijke stap in de aanpak van hittestress. Hij kondigde ook andere stappen aan. Op slachterijen wil de staatssecretaris cameratoezicht verplicht stellen en voor verzamelcentra komt er de mogelijkheid om cameratoezicht als tijdelijke maatregel in te zetten bij overtredingen. Op het gebied van stalbranden zijn er eveneens ontwikkelingen: er wordt gewerkt aan het instellen van twee verplichte keuringen. Wij vragen hier al jaren om, aangezien dit het risico op brand kan verkleinen.

SCHOLENVOORLICHTING

Digitaal lespakket basisscholen

Hoe je goed met dieren om moet gaan, daarover geven de scholenvoorlichters van de Dierenbescherming gastlessen op basisscholen. Er komen allerlei dierenwelzijnsthema's aan bod. Of het nu gaat om huisdieren, dieren in de natuur of de vee-industrie. De Dierenbescherming gaat op het vlak van jeugdeducatie samenwerken met de bedenkers van het Dierendiploma, de stichting 'Met Dieren meer Mens'. Het Dierendiploma is een gratis digitaal lespakket voor

groep 5 van de basisschool. Het is specifiek gericht op huisdieren. Met het lesmateriaal leren kinderen op een eenvoudige en leuke manier hoe ze goed met huisdieren kunnen omgaan. Ze ontdekken hoe ze dieren kunnen verzorgen en wat belangrijk is bij het houden van een huisdier. De samenwerking bestaat vooralsnog uit het promoten van elkaars lesmaterialen in het eigen scholennetwerk. Zo hopen we dat nog meer kinderen gedurende hun schooltijd les krijgen over dierenwelzijn.

Een woord vooraf

'Als je een systeem wilt veranderen moet je het samen doen. Dat is het mooie aan de Dierenbescherming; we doen het met jullie!'

Als meisje was ik dagelijks te vinden op de manege. Paarden poetsen, stallen uitmesten; ik vond het allemaal geweldig. Later kreeg ik een eigen pony die achter ons huis stond. Ondertussen verslond ik boeken over paarden. Dat er veel mis is met de verzorging van deze dieren weten we. Onlangs trof de Landelijke Inspectiedienst weer drie paarden die onder erbarmelijke omstandigheden werden gehouden, met als gevolg dat er twee meteen moesten worden geëuthanaseerd. Gelukkig zorgen de meeste eigenaren wel goed voor hun paarden en pony's, maar ook onder hen is er veel onwetendheid, bijvoorbeeld over goede voeding. We deden uitgebreid onderzoek naar hoe we het welzijn van deze dieren kunnen verbeteren. U leest erover in dit nummer.

Ook besteden we aandacht aan de aangescherpte criteria voor het Beter Leven keurmerk. Ik ben zelf lang geleden vegetariër geworden en sinds twee jaar eet ik plantaardig, omdat ik denk dat dat het beste is voor dierenwelzijn. Op veel manieren proberen we het leven van miljoenen landbouwdieren in ons land te verbeteren. Met voorlichting, lobby voor betere wetgeving en een convenant met de boerenorganisaties, keten- en marktpartijen. Toch blijft het een moreel dilemma; spreek je stappen af die weliswaar een aanzienlijke verbetering zijn voor dierenwelzijn, maar nog niet ver genoeg gaan? De Dierenbescherming kiest hiervoor, omdat we zoveel mogelijk impact voor zoveel mogelijk dieren willen maken. Ondertussen slaap ik er regelmatig slecht van, omdat het te langzaam gaat en niet ver genoeg. Maar we hebben de volle overtuiging dat als je een systeem wilt veranderen je het samen moet doen.

Dat is het mooie aan de Dierenbescherming; we doen het met onze leden, met jullie! Wilt u meer weten over hoe we functioneren? We zijn op zoek naar nieuwe leden voor het hoogste orgaan van onze vereniging, de Ledenraad. Of wellicht lijkt het u leuk om collectant te worden. Ook daarover meer in dit nummer. Veel leesplezier!

Ellen Bien

Directeur/Bestuurder Dierenbescherming

Dierenbescherming maakt balans op

Welzijn paarden onder de loep

Paarden en pony's zijn sociale dieren. Ze sluiten vriendschappen en willen deel uitmaken van een kudde. Een paard alleen vereenzaamt en voelt zich onveilig. Helaas worden nog steeds veel paarden niet in groepen gehouden en staan ze in boxen waar ze elkaar misschien wel horen, maar geen contact met elkaar kunnen hebben. Sommige paarden en pony's grazen in hun eentje in de wei. Om in kaart te brengen wat er zoal mis is binnen de paardensector en hoe het beter kan, leverde de Dierenbescherming een lijvige analyse af, die vraagt om actie.

In ons land leven zo'n 450.000 paarden en pony's bij maneges, boerenbedrijven en particulieren. Veel paardenliefhebbers zorgen goed voor hun dieren, maar helaas zijn er ook nog een heleboel mensen die paarden houden volgens verouderde principes. De dieren staan in een te kleine box waar ze geen soortgenoten kunnen zien. Of ze hebben te weinig vrije bewegingsruimte, staan alleen in de wei of kunnen alleen hun energie kwijt tijdens rijlessen of in de stapmolen.

DEEL JE WEI

In landen als Zweden, Denemarken en Zwitserland is al wettelijk vastgelegd dat paarden contact met soortgenoten moeten kunnen hebben. Ook in Duitsland zijn er richtlijnen. In Nederland is het helaas nog niet verboden om paarden alleen te

houden. Juist daarom vestigen we hier de aandacht op. Enkele jaren geleden zette de Dierenbescherming eenzaamheid onder paarden al op de kaart met de actie 'Deel je wei, iedereen blij'. Een belangrijke statement, omdat nog teveel eigenaren niet weten hoe belangrijk het is voor een paard om in het gezelschap van soortgenoten te zijn.

VEILIGHEID BIEDEN

Onwetendheid speelt absoluut een rol. Paarden horen in groepsverband te leven binnen een hiërarchische structuur. Dat is evolutionair bepaald en als eigenaar dien je hier rekening mee te houden. "Kijk naar paarden in de natuur," zegt Laura Lute, werkzaam als dierinhouderlijk expert gezelschapsdieren bij de Dierenbescherming. "Het zijn kudde- en vluchtdieren, constant op hun hoede. Een kudde biedt een vorm

van veiligheid. Een groot deel van de dag staan ze te grazen, met het hoofd naar beneden. Het zicht is beperkt, waarmee ze een makkelijke prooi zijn voor roofdieren. Tenminste, als ze alleen zouden leven. In groepsverband speelt dat niet, omdat er altijd dieren op de uitkijk staan. Logisch dus dat een paard zich in feite pas veilig voelt met soortgenoten in de buurt, ze hoort en ruikt, maar vooral kan zien. Tegelijkertijd

'Paarden horen in groepsverband te leven binnen een hiërarchische structuur. Dat is evolutionair bepaald.'

'Ook in stallen met beperkte ruimte kan je met kleine aanpassingen al een wereld van verschil maken'

Laura Lute, dierinhoudelijk expert Dierenbescherming

biedt een kudde ook verrijking, die uitnodigt tot bewegen en spelen. Ze worden met elkaar gewoon veel meer gestimuleerd om hun natuurlijke gedrag te vertonen. Paard te zijn."

WELZIJNSPROBLEMEN

Wanneer een paard langere tijd alleen in een weiland staat, of in een stal zonder zicht op soortgenoten, ontstaan er welzijnsproblemen. Stress ligt op de loer, verveling, frustratie, en dat kan leiden tot iets wat eufemistisch wel 'stalondeugden' wordt genoemd. Het gaat om een reeks van vreemde gedragingen die terug te voeren zijn op de onnatuurlijke wijze waarop de dieren worden gehouden, waaronder het gebrek aan sociale contacten. Boxlopen is zo'n ondeugd, in feite een vorm van ijsberen. Weven is er ook zo één, waarbij het paard steeds z'n gewicht verplaatst van links naar rechts en het hoofd meebeweegt.

VOL INGEDOKEN

Laura: "Om een analyse van de paardensector te kunnen maken, zijn we er vol ingedoken. We hebben er wetenschappelijke literatuur op nageslagen, en spraken met tientallen mensen in de sector. Waaronder dierenartsen, maneges, maar ook

met ruiters en met sectorpartijen. Alles om een beeld te krijgen van wat er speelt binnen deze wereld en wat wij als Dierenbescherming kunnen doen om het welzijn van paarden te verbeteren. Het werd een lijvig document van zo'n zeventig pagina's. De analyse is opgehangen aan het zogeheten model van de 3 F's, gebaseerd op de drie essentiële behoeften voor paarden, die staan voor *Forage*, *Freedom* en *Friends*, ofwel voer, vrijheid en vrienden. Je kan concluderen dat veel paarden in ons land zijn aangedaan in minstens één van die drie F's."

VOERVOORZIENING

Volgens Laura is er vooral op het gebied van voervoorziening nog een wereld te winnen. "Veel paarden krijgen te weinig of een verkeerde kwaliteit ruwvoeding. In het wild eten ze het grootste deel van de dag vezelrijke grassen met een lage voedingswaarde. Hun gedrag en verteringsstelsel zijn hierop ingesteld. Als een paard te lang geen ruwvoer krijgt of als hun voeding de verkeerde kwaliteit heeft, kunnen er allerlei gezondheids- en welzijnsproblemen ontstaan, zoals maagzweren. Maar ook: als jij een pluk hooi in de stal legt, is dat hap-slik-weg en staat het paard vervolgens lang zonder ruwvoer. Dat mag per dag zo'n vier tot hooguit zes

De 3 F's – Forage, Freedom, Friends

Onze analyse van de paardensector is opgehangen aan het model van de 3 F's, gebaseerd op de drie essentiële behoeften voor paarden. Je kan concluderen dat veel paarden in ons land zijn aangedaan in minstens één van die drie F's.

Forage – Voer

Paarden zijn grazers en moeten een dieet krijgen dat voornamelijk uit ruwvoer bestaat. Het is essentieel voor een gezonde spijsvertering en een volle maag; een goed gevuld maag-darmkanaal kan koliek en maagzweren helpen voorkomen. Ruwvoer verlengt ook de eettijd. Belangrijk voor het mentale welzijn van paarden, omdat ze de behoefte hebben om het grootste deel van de dag te eten. Paarden die niet de juiste voeding krijgen, vertonen eerder ongewenst gedrag. Naast ruwvoer hebben de meeste paarden extra vitaminen en mineralen nodig. Probeer, waar mogelijk, de presentatie van ruwvoer leuk en interessant te maken, zodat het foerageren een verrijkende activiteit wordt.

Freedom – Vrijheid

Paarden leggen in vrijheid tot wel twintig kilometer per dag af. Hoewel dit voor gehouden dieren lastiger is, zijn er veel manieren om een paard beweging te bieden. Weiden in een kudde is de beste optie, maar elke vorm van weidegang is gunstig, net als loslopen. Vrijheid betekent ook keuzevrijheid. Door verschillende soorten voer aan te bieden en dit op verschillende manieren te presenteren (bijv. hooinetten, hooibakken en los). Het feit dat paarden in een groep staan, geeft ze ook de vrijheid in de keuze met welke andere paarden ze tijd doorbrengen, spelen, wie ze samen verzorgen, naast wie ze rusten, enzovoort.

Friends – Vrienden

Paarden zijn sociale dieren. Omgang met soortgenoten vormt een essentieel onderdeel van hun dagelijks leven. Idealiter zouden paarden in een kudde moeten worden gehouden, omdat het ze een gevoel van veiligheid geeft en sociale banden bevordert door gedrag zoals elkaar verzorgen, spelen en samen rusten. Als dit niet mogelijk is, kan het een optie zijn om met minstens één ander paard aan de hand te lopen, mits de paarden elkaar kunnen zien wanneer ze in de wei of op stal staan. Het bieden van mogelijkheden voor fysiek contact is echter ook belangrijk voor het welzijn en de mentale gezondheid van de paarden.

uur zijn. Terwijl, als je 's avonds een berg hooi aan je paard geeft en de volgende ochtend weer terugkomt, die periode veel te lang is. Ook kan de kwaliteit van hooi sterk verschillen."

NIET ALTIJD MOEDWIL

Het is overigens lang niet altijd moedwil om dieren onjuist te behandelen. Bij paarden die de hele dag in de wei staan, zou je wellicht denken dat het met voeding wel goed komt. Ze kunnen tenslotte naar hartenlust grazen. Maar ook dat is niet zwart/wit. Zo is ochtendgras rijk aan fructanen, waar paarden in vrij korte tijd hoofbevangen van kunnen raken. Deze pijnlijke ontsteking aan het hoefbeen kan worden voorkomen door de hoeven op tijd te

bekappen. Maar soms weten mensen überhaupt niet dat paarden en pony's bekapd dienen te worden.

DE ANDERE 23 UUR

Van nature leven paarden zogezegd in kuddes in uitgestrekte leefgebieden, leggen ze dagelijks afstanden van tien tot wel dertig kilometer af op zoek naar water, eten en rustplekken, en zijn ze tot wel zestien uur bezig met grazen. Vaak doen ze dit tegelijk: hapje-stapje-hapje-stapje. Dit staat in schril contrast met de wijze waarop sommige paarden gehuisvest worden. Ze brengen het grootste deel van de dag door op stal zonder de mogelijkheid om zich vrij te bewegen of contact te hebben met andere paarden, terwijl dit cruciaal is voor hun welzijn.

"We hebben het ook wel over 'de andere 23 uur'," aldus Laura. "De tijd die overblijft nadat de eigenaar of verzorger met het paard heeft gewerkt en het heeft verzorgd. De manier waarop paarden deze 23 uur doorbrengen, varieert in ons land sterk. Van paarden die altijd in groepen buiten gehouden worden tot paarden die de hele dag alleen in een box staan."

PLEITEN VOOR MEER BEWEGING

Afgelopen voorjaar heeft de Sectorraad Paarden (SRP), het centrale overlegorgaan van de Nederlandse paardensector, een vernieuwde *Gids voor Goede Praktijken* gepubliceerd. Hierin staat wat volgens de SRP nodig is voor goed paardenwelzijn, waaronder minstens een halfuur beweging en de

mogelijkheid om andere paarden te zien. Dit is echter veel te weinig in vergelijking met een natuurlijke situatie en wat de Dierenbescherming betreft ook absoluut niet genoeg. Wij pleiten al langer voor minimaal vier uur vrije beweging en de mogelijkheid tot fysiek sociaal contact met minimaal één soortgenoot.

BEZWAREN

Binnen de paardensector wordt het belang van vrije beweging en sociaal contact wel degelijk erkend, maar er zijn nog vooral bezwaren. Een veel gehoord argument is het risico op verwondingen, wat vooral een probleem lijkt te zijn voor eigenaren van sportpaarden. Laura: "Onderzoek heeft echter aangetoond dat risico's op vechten en verwondingen klein zijn, vooral als paarden in stabiele groepen worden gehouden, voldoende eten en drinken hebben en elkaar kunnen ontlopen. Maar dat geldt voor mensen net zo goed als voor dieren; als wij continue op elkaars lip zitten, ontstaan er ook irritaties. Bovendien zou competitie nooit mogen prevaleren boven welzijn. Begrijp me niet verkeerd, ik ben niet tegen sport met paarden. Voor veel

De Dierenbescherming pleit voor minimaal vier uur vrije beweging en de mogelijkheid tot fysiek sociaal contact met minimaal één soortgenoot

paarden kan dit juist een verrijking zijn, zowel mentaal als fysiek. Sport wordt echter een probleem als de drang om te winnen zo belangrijk wordt dat paardenwelzijn uit het oog wordt verloren."

MOOIE INITIATIEVEN

Gelukkig zijn er al veel paardeneigenaren die zich inzetten om hun dieren een zo goed en natuurlijk mogelijk leven te geven, waarin ze volop beweging en contact met soortgenoten hebben. Laura: "Zo zijn er steeds meer pensionstallen met groeps-huisvesting en ook maneges die daarin meegaan. Je merkt dat er beweging in de sector zit. Maar juist omdat er zoveel belangen spelen, hebben wij de conclusie getrokken dat je beter van onderaf kan

beginnen. Dus niet meteen de hele sector willen bereiken, maar bij de individuele paardenbezitter met goede voorlichting een beweging in gang zetten. Er zijn al een heleboel mooie initiatieven; het is nu aan ons om dat bewustzijn te verbreden en mensen handvatten te bieden om het welzijn van hun paarden te verbeteren."

KLEINE AANPASSINGEN

En laat duidelijk zijn; in een klein land als het onze is er niet altijd voldoende ruimte of is het financieel niet haalbaar om paarden 24 uur per dag buiten in een groep te houden, onderstreept Laura. "Maar er zijn steeds meer voorbeelden van stallen met beperkte ruimte waar met kleine aanpassingen al een wereld van verschil kan worden gemaakt. Door bijvoorbeeld (delen van) boxwanden weg te halen of groepen paarden afwisselend in de wei, paddock of bak te zetten. Het zou mooi zijn als we samen kunnen kijken naar de mogelijkheden in plaats van te blijven hangen in wat er niet kan. Dit vereist misschien wat meer mankracht en tijd, maar afgezet tegen de winst voor het welzijn van paarden in ons land meer dan waard."

‘Onze paarden en pony’s leven hier hun mooiste leven’

Femke Dölle woont in het hart van het Friese dorp Rinsumageest. Op 1.600m² heeft zij hier een mini Browsing Paddock® gecreëerd voor haar vier paarden met onder meer een wadi, *tiny forest*, schuilstal, blote hoevenpad en een grote diversiteit aan flora en fauna. Een natuurlijke omgeving waar de dieren volop bewegings- en keuzevrijheid hebben.

“Centraal in de paddock staat de schuilstal. Die heb ik zelf ontworpen omdat ik wilde dat mijn paarden zich er veilig zouden voelen en altijd kunnen schuilen. Maar het pronkstukje is de kruidenheuvel van dertien meter lang en twee meter hoog met trap treden. Heel mooi om te zien hoe onze paarden op en af gaan en snacken van de kruiden en struiken. Via een pad rondom kom je in het *tiny forest*; een schattig bosje met paadjes op 260 m² waar alles eetbaar is. In de paddock kunnen ze naar hartenlust spelen en rusten. Er ligt een bult zand waar ze tegenaan liggen te slapen of uitgebreid rollen. De dagen zijn rustig en ritmisch. Al wandelend op zoek naar voedsel, samen rusten, samen drinken en samen slapen.”

Femke is de grondlegger van de Browsing Paddock®, een natuurlijke leefomgeving voor paarden gebaseerd op de vijf B's: Beweging, Bodem, Bonding, Biodiversiteit en Browsen. Het is een doordacht ingericht landschap waarin paarden vrij kunnen bewegen, sociaal contact hebben en de hele dag door hun natuurlijke gedrag volgen, zoals het zoeken naar voedsel. Zo ontstaat een omgeving die verveling voorkomt

en bijdraagt aan een gezonder en gelukkiger paard.

AANPASSINGEN

“Met mijn dertigjarige shetlander Big Foot heb ik achteraf gezien alles fout gedaan,” vertelt Femke. “Hij leefde vijf jaar alleen, stond 's nachts op stal en als hij pech had bij slecht weer ook nog de hele dag. Hij kreeg hooi, gras en een beetje brok. Weinig diversiteit. Ook vond ik het sneu dat hij in een box stond waar hij niets

kon zien. Daar kwam verandering in toen ik hem vijftien jaar geleden verhuisde naar een boerderij waar nog twee pony's stonden. De stal leende zich na wat aanpassingen uitstekend om een vrije uitloop te creëren. Maar ik wilde meer voor hem.”

BEWEGINGSVRIJHEID

“Eind 2017 vonden we een huisje met een stukje grond; een kaal grasveldje omringd door voetbalvelden, geen bio-

diversiteit of dier te bekennen. Op deze 1600 m² hebben we een mini Browsing Paddock® gecreëerd. Een plek waar de paarden 24/7 bewegingsvrijheid hebben, zelf bepalen of ze binnen of buiten staan, uitgedaagd worden om te ontdekken en te spelen en onbeperkt toegang hebben tot verschillende vormen van ruwvoer. Hier leven onze twee paarden en twee shetlanders, waaronder Big Foot, nu hun mooiste leven.”

Bijzondere looks

Onze eigen dieren vinden we altijd prachtig. Dat pluimpje, sikje, vlekje en die grijze lok zijn alleen maar charmant. En stiekem geldt dat natuurlijk voor alle dieren. Of ze nou een beetje loensen, een wilde vacht, ietwat korte pootjes of een onbedoelde knik in de staart hebben; *we love them anyway*.

Tandje

Dit was onze Brittany, een lief, maar schuw schildpadpoesje. Ze had een scheef bekje en een tandje dat uitstak. Maar daar had ze geen last van. Ze was niet gesocialiseerd, maar wij zijn blij dat wij haar hebben gehad. **Gerda van Hek, Wijk bij Duurstede**

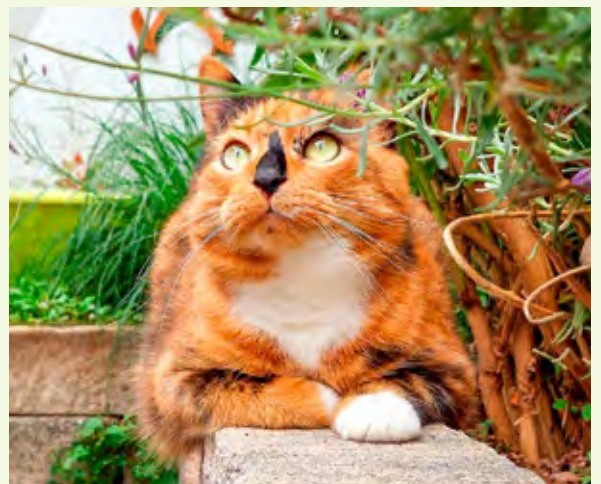
Gekke flap

Kodi is een zonnestraaltje in huis. Altijd vrolijk, enthousiast en lief voor iedereen die hij tegenkomt. Wat hem extra bijzonder maakt, zijn z'n oortjes. Eentje staat altijd parmantig rechtop, terwijl de ander gezellig naar beneden flapt. Dat past prima bij hem, want Kodi is zelf ook een beetje een gekke flap. Het levert hem onderweg regelmatig een glimlach en complimentjes op. **Simone Polderman, Brunssum**

Say cheese!

Onze Sera is niet heel fotogeniek. **Dennis Koreman, Breda**

Opvallende vachttekening

Dit is Caju, cashew in het Portugees. Ze is van mijn dochter en woont in de Amazone in Brazilië. Haar naam heeft ze gekregen omdat ze als kitten steeds in de cashewboom klom en er vervolgens niet meer uit kon. Caju's hobby's zijn kakkerlakken vangen en op schoot klimmen om te knuffelen. **Annelies Kok, Zwiggelte**

Ondeugende streken

Dit is Harvy, een jaarling bij ons op stal. Naast dat je hem kan herkennen aan zijn ondeugende streken, heeft hij ook prachtige blauwe maanogen. **Isabella Hulsken, Zierikzee**

Centenbakkie

Lieve Rusty met zijn centenbakgebitje. Hij is dertien jaar geworden. **Jessie Dortants, Spaubeek**

Nooit koud

Dit is ons konijn Joep, inmiddels acht jaar oud. Met zijn dikke winter-vacht en zo'n warme sjaal heeft hij het niet snel koud. **Elly Brander, Zijderveld**

Fotogeniek

Dit is Borre. Toen hij bijna negentien jaar oud was, werd hij aangereden door een auto. Hij overleefde het, al moest hij wel verder met één oog. We hebben daarna nog zo'n vier jaar van hem mogen genieten en fotogeniek is hij altijd gebleven. **Marcia Manni, Grijskerke**

VOLGENDE KEER: ONDERWEG

In de bakfiets, met de snuit uit het autoraam of prinsheerlijk op de boot. Voor het volgende nummer zijn we op zoek naar foto's van dieren onderweg. Stuur ze onder vermelding van naam, woonplaats en een begeleidend tekstje naar foto@dierenbescherming.nl. Insturen kan tot 1 juni.

‘Vijf jaar geleden ging Rosa voor het eerst mee collecteren. Ik wilde haar laten ervaren hoe mooi het is om je in te zetten voor een goed doel.’

Raphaël Robles en zijn dochter Rosa collecteren samen in Rotterdam. Hij werkt als manager bij een bedrijf voor industriële reiniging, Rosa zit in groep 6 van de basisschool.

Rosa: “Ik houd van lezen, zit op judo en mijn favoriete vak op school is geschiedenis. Maar ik verheug me er ook op om na de zomervakantie weer te collecteren met papa. Het is gezellig én ik mag de hele week laat naar bed. We houden allebei van dieren. Ze zijn zo mooi en hebben recht op een fijn leven, net als wij. Daarom hoop ik dat we een heleboel geld ophalen, zodat nóg meer dieren geholpen kunnen worden. Vorig jaar liet ik

mijn collectebus met QR-code aan de juf op school zien. Ze doneerde meteen vijf euro. Dat vond ik heel lief.” **Raphaël:** “In 2014 ben ik begonnen met collecteren. Ik had door persoonlijke omstandigheden even niet de financiële ruimte om maandelijks te doneren aan de Dierenbescherming. Maar ik wilde niet niks doen. Ik heb toen gebeld en gevraagd of ik op een andere manier van betekenis kon zijn. Ze bleken nog op zoek naar collectanten, dus dat ben ik toen gaan doen. Die eerste keer dat ik met mijn bus op straat stond, vond ik het nogal ongemakkelijk. ‘Waar ben ik mee bezig?’ vroeg ik me af. Maar het wende snel. Vijf jaar geleden ging Rosa voor het eerst mee. Ik wilde haar laten

ervaren hoe mooi het is om je in te zetten voor een goed doel. Tegelijkertijd helpt het bij de ontwikkeling van je sociale vaardigheden.”

Rosa: “Als mensen de deur openen, zeg ik altijd: ‘Goedenavond, hebt u een bijdrage voor de Dierenbescherming?’”

Raphaël: “De meeste reacties zijn positief. Maar je leert ook ‘nee’ te incasseren, daar begrip voor te hebben, én je ontdekt dat mensen soms aardig lijken, maar het niet zijn. Ze zien ons voor de deur staan, maar doen niet open. Of ze sluipen *moonwalkend* de keuken in, alsof wij dat niet doorhebben. Onze wijk is nogal gemêleerd. We hebben gemerkt dat de mensen die het minst te besteden hebben vaak het gulste geven.”

Betekenisvol én belangrijk

Collecteren voor dieren

In de week rond Werelddierendag gaan traditiegetrouw duizenden vrijwilligers door het hele land op pad om geld op te halen voor de Dierenbescherming. Dit jaar vindt de collecte plaats van 27 september tot en met 3 oktober.

Het geld dat wordt ingezameld tijdens de collecte gebruiken we voor de directe hulp aan dieren. Zonder de inzet van de vele vrijwilligers die als collectant de straat op gaan, zouden we dit niet meer kunnen doen. Op deze pagina's vertellen zes mensen over hun motivatie om zich belangeloos als collectant of coördinator van de collecte in te zetten voor dieren.

Collecteert u mee?

De Dierenbescherming is blij met iedereen die wil helpen om het welzijn van dieren te verbeteren. En daarbij gaat het niet per se om een financiële bijdrage, u helpt ook door het geven van tijd. Bijvoorbeeld als collectant of coördinator in uw woonwijk. Elk jaar hebben wij duizenden mensen nodig die met de collectebussen op pad gaan. U bepaalt zelf hoe vaak en op

welke dagen u collecteert. Ook al loopt u een paar uurtjes, dan zijn we al blij. Lijkt het u leuk om als collectant voor de Dierenbescherming de wijk in te gaan? Meld u zich dan aan op dierenbescherming.nl/collecte.

**Demelza Scheffer is directie-
secretaris bij de gemeente.
Ze collecteert al sinds haar
studententijd, inmiddels is ze ook
collectecoördinator in Den Haag.**

"Goed zijn voor dieren is me met de pap-
lepel ingegoten. We hebben thuis altijd
katten en honden gehad. Maar we kwamen
onderweg ook regelmatig hulpbehoevende
dieren tegen, die we dan naar de opvang
brachten. Hoe je goed voor dieren zorgt,
was bij ons thuis een constant gesprek.
Dieren hoorden er gewoon helemaal bij. De
verjaardag van de kat vierden we dan ook
net zo goed als de onze. Ik heb nu een katje,

Aagje, een dame op leeftijd. Ze kon niet langer
blijven bij een mevrouw die dementerend
was en naar een verzorgingstehuis ging.
Haar mantelzorgers zijn toen op zoek
gegaan naar een nieuw thuis via de site
Verhuisdieren.nl. Toen Aagje veertien jaar
was, mocht ik haar hebben. Oudere dieren
worden vaak over het hoofd gezien, en
stiekem vind ik die seniorfase ook wel leuk.
Ze zijn dan zo tevreden. Ik dacht eigenlijk

altijd al; als ik een grote-mensen-baan heb,
dan kan ik een oudere kat betalen en onder-
houden. En dat werd dus Aagje. Zo'n acht
jaar geleden ben ik begonnen met collecteren.
Ik was student en had nog geen geld om zelf
te doneren, maar ik wilde wel wat doen. De
eerste keer vond ik best spannend. Dan stond
ik bij mensen aan de deur en zag je ze den-
ken; heb je weer iemand met een collectebus.
Maar zodra ik dan vertelde dat ik voor de
Dierenbescherming kwam, zag je ze verzach-
ten. Dat hielp mij ook. Nu vind ik het alleen
nog maar leuk. Sinds ik de QR-code op mijn
collectebus ook online deel, haal ik nog meer
op. Mijn vrienden en familie weten hoe belang-
rijk het voor me is, dus zij doneren graag."

**'Je ziet mensen
denken: heb je
weer iemand met
een collectebus.
Maar zodra ik
vertel dat ik voor de
Dierenbescherming
kom, zie je ze
verzachten.'**

'Ik doe wat ik kan om dieren een waardig leven te geven'

Naast haar baan op de kwaliteitsafdeling van een sapfabriek is Willemijn Tieleman al zo'n veertien jaar collectant, sinds tien jaar is ze ook coördinator in het Brabantse St. Willebrord.

"In het voorjaar zag ik 's ochtends als ik naar mijn werk reed regelmatig kieviten vliegen, en tegelijkertijd dat er bewerkingen op de akkers plaatsvonden, waardoor de kievitsnestjes verloren gingen. Dat vond ik zó erg. Ik heb me toen aangesloten bij de Weidevogelbescherming. Met boeren in de omgeving proberen we afspraken te maken om te voorkomen dat tijdens het bewerken van het land nestjes

verloren gaan. Sinds vorig jaar zoeken we regelmatig met een drone met warmtecamera en gps naar nesten. We vinden er veel in kortere tijd, waardoor er minder verstoring is. De locaties worden vastgelegd in een online portal en bij de nestjes zetten we op afstand stokken, zodat er wel bewerkingen op het land kunnen plaatsvinden, maar de nesten intact blijven. Het gaat slecht met de weidevogels, dus het is belangrijk dat we ze beschermen. In het voorjaar ben ik daar druk mee, om me dan in het najaar vol op de collecte voor de Dierenbescherming te storten. Tijdens de collecteweek neem ik alle werkdagen de laatste uren vrij om te collecteren en in het weekend sta ik bij een supermarkt in

de buurt. Op mijn werk vinden ze het alleen maar leuk dat ik dit doe. Vaak neem ik de collectebus ook nog even mee, zodat collega's kunnen doneren. Ik heb altijd een diepe liefde voor dieren gehad. Toen ik een jaar of veertien was, zag ik onderweg naar vakantie een veewagen met varkens rijden. Dat deed me veel verdriet. Toen ik paar jaar later op m'n brommer in alle vroegte voorbij een messterij kwam waar dode kalfjes en biggetjes werden opgehaald, ging de knop pas écht om. Ik wilde hier niet langer aan bijdragen. Sindsdien ben ik vegetariër, en doe ik daarnaast alles wat ik kan om dieren een waardig leven te geven."

Doreth van den Breekel collecteert al twaalf jaar. Sinds tien jaar is ze ook coördinator voor een twintigtal collectanten in haar woonwijk in Etten-Leur.

"Mijn eerste hondje was een dwergpoedel, ik kreeg hem toen ik acht jaar was. Geloof dat ik er twee jaar om heb moeten zeuren. Uiteindelijk ging mijn moeder overstag. Ze hield niet van haren, maar omdat poedels niet verhare, kwam mijn wens toch uit. Ik heb hem altijd zelf verzorgd en uitgelaten, en gelukkig lang bij me gehad. Op mijn trouwdag was het feest amper ten einde,

of ik was al onderweg om hem op te halen. Daarna heb ik nog twee keer een klein hondje gehad. Maar toen de kinderen ouder werden, besloot ik voor een wat grotere te gaan. Mijn eerste Drentsche Patrijs kreeg ik in 2000. Al snel kwam er eentje bij. Inmiddels hebben we er vier. Drentsche Patrijzen zijn speels, enthousiast, en luisteren goed, dat vind ik zo leuk aan dit ras. Mijn honden hebben in de loop der tijd zo'n dertig nakomelingen gekregen. Ik vind het

elke keer weer moeilijk om de pups te laten gaan.

Maar we komen nog regelmatig samen met hun baasjes voor een wandeling en een lunch. Als je al die honden blij ziet spelen samen, is dat prachtig om te zien. Collecteren voor de Dierenbescherming doe ik al heel wat jaren. Ik vind het niet alleen belangrijk, maar ook leuk om te doen. En ja, er zijn mensen die de deur in je gezicht dichtsmijten, maar dat raakt mij niet. De meeste reacties zijn positief. Ik ga meestal zo'n drie avonden in de week met de collectebus op pad. Mijn man heb ik ook zo gek gekregen om mee te gaan. We doen allebei een eigen wijk, zodat we samen nog meer op kunnen halen."

'Mijn man heb ik overgehaald om ook te collecteren. We doen allebei een eigen wijk, zodat we samen nog meer ophalen.'

'Het is zo'n kleine moeite om een paar avonden in een jaar op pad te gaan voor een goed doel'

Sharon Nagtzaam collecteerde vorig jaar voor de eerste keer in haar woonplaats Wormer. Deze keer is ze ook coördinator voor het nabijgelegen Wormerveer.

"Ik had al twee konijnen en twee katten toen ik op zoek ging naar een hond. Ik ben opgegroeid met dieren. Als je eenmaal weet hoe het is om een hond te hebben, dan wil je eigenlijk niet meer zonder. Ik belde naar het asiel met de vraag of zij er eentje beschikbaar hadden. Het liefst niet al te groot, maar het maakte me verder niet uit hoe oud hij zou zijn of hoe hij eruitzag, alleen wilde ik

vanwege mijn andere dieren geen probleemhond. Het leek me sowieso beter om de mensen in het asiel te laten kiezen. Als ik daar langs alle honden in hun hokjes had moeten lopen, zou ik ze ongetwijfeld allemaal hebben meegenomen. Zij kwamen toen met Yuki. Hij was nog een pup en met zo'n zestig andere honden uit een woning gehaald. Ik heb enorm geboft. Het is echt een droomhondje, heel relaxed, blaft niet en ik kan hem overal mee naartoe nemen. Ook fijn; mensen vinden hem zo schattig dat het niet moeilijk is om af en toe een oppasadresje voor hem te vinden. En mijn opa en oma wonen om de hoek; als ik moet werken

zorgen zij voor hem. Vorig jaar heb ik voor de eerste keer gecollecteerd. Ik kwam een oproep van de Dierenbescherming online tegen en heb meteen gereageerd. Het was geweldig om te doen. Zoveel leuke reacties en mensen begonnen aan de deur spontaan over hun eigen dieren te vertellen. Yuki liep mee, dus dat hielp denk ik wel. Ik vind het belangrijk om iets goeds te doen, dat was voor mij de reden om te gaan collecteren. Het is ook zo'n kleine moeite om een paar avonden in een jaar op pad te gaan voor een goed doel. Ik bedoel; waar hebben we het over?"

Nicolette Kluijver, ambassadeur Dierenbescherming

‘Ik ben altijd een beetje een activist geweest als het om dieren gaat’

Nicolette Kluijver heeft een succesvolle carrière als presentatrice van onder meer *Expeditie Robinson*. Ze is ook een ware avonturier en ambassadeur van meerdere goede doelenorganisaties. De liefde voor dieren loopt als een rode draad door haar leven.

“Mijn honden zijn m’n beste maatjes, samen met mijn paard Guus. Ik geloof dat ik misschien wel meer van dieren houd dan van mensen. Ze zijn betrouwbaar, goud-eerlijk en geven oneindig veel liefde. Met mijn paard Guus kan ik lezen en schrijven. Hij kwam in mijn leven na mijn ziekte. Ik had longkanker, en zocht naar iets wat me houvast zou geven. Als jong meisje bracht ik al veel tijd door op de manege. Paarden waren mijn alles. Dus toen ik genezen was, besloot ik: ik heb een harige vriend nodig, waarbij ik me rustig voel. Ik was op slag verliefd toen ik Guus zag. Hij werd mijn troost. Ik kan alles bij hem kwijt. Hij is mijn knuffelpaard, mijn gesprekspartner en luistert altijd naar me. Al slaakt hij bij mijn zoveelste verhaal soms ook wel een diepe, veelbetekenende zucht.”

Je woonde op Bonaire. Daar maakte je iets heftigs mee.

“Ik deed er vrijwilligerswerk bij een ezel-opvang en het dierenasiel; F.K.K. Animal Rescue. Op een ochtend zat ik met mijn kinderen in de auto toen we een hond langs de weg zagen staan. Hij was er zo slecht aan toe. Graatmager, uitgedroogd en zijn vacht en huid gesmolten. We zullen het nooit zeker weten, maar waarschijnlijk heeft iemand hem overgoten met heet frituurvet. Ik heb hem achter in de pick up truck gezet en we zijn naar het asiel gereden. Daar kreeg hij antibiotica en pijnstilling en is hij weer helemaal opgeknapt. Ik heb hem daarna mee naar Nederland genomen. Via F.K.K. heeft hij hier een fijn gezin gekregen. op een boerderij. Ze hebben filmpjes gestuurd van toen hij voor het eerst gras onder zijn pootjes voelde, door de weilanden raasde. Dat was zo mooi om te zien.”

Wat vonden je kinderen van deze reddingsactie?

“Mijn kinderen weten niet beter. Ze houden zelf ook van dieren, zijn ermee opgegroeid. Ana is wat dat betreft mijn *mini-me*, ik herken zoveel van mezelf in haar. Zij kan uren buiten zijn, ziet de schoonheid in de kleinste dingen. Een slak op de stoep, een bijtje op een bloem. Dat had ik vroeger ook, maar dat werd niet altijd begrepen. Dan kwam ik weer eens te laat op school en dacht iedereen dat ik spijbelde, terwijl ik op het ijs had gelegen om een zwaan te redden.

‘Ik heb veel gekke dingen gedaan, maar niets is te vergelijken met het moment dat ik in de slurf van een olifant blies. Het was zo sereen en liefdevol.’

‘De kennis van dieren en wat ze nodig hebben voor een goed leven is gegroeid, maar tegelijkertijd hebben we nog een wereld te winnen’

blies en in dat prachtige oog keek, wist ik dat het mijn missie zou worden om deze dieren te beschermen. Ik heb veel gekke dingen gedaan, maar niets is te vergelijken met dat moment. Het was zo sereen en liefdevol, een van de mooiste ervaringen in mijn leven.”

Wat hoop je te bereiken met je inzet voor dieren?

“Ik wil vooral bewustwording creëren. Als mensen weten wat dieren nodig hebben, is de kans groter dat ze er naar gaan handelen. Zo zijn er landen waar olifanten nog steeds worden misbruikt voor toeristische attracties. Toen ik in Afrika was om hier aandacht voor te vragen en vervolgens thuiskwam, vond ik het plots zo raar dat we niet willen dat mensen op olifanten gaan zitten, maar dat ik wel op mijn eigen paard reed. Voor mij klopte dat niet meer. Guus staat nu op een hele fijne plek, in een kudde met andere ruinen, waar paarden op een natuurlijke manier gehouden worden.”

Waar droomde je van als kind?

Toen ik klein was, wilde ik niets liever dan een boerderij met een heleboel dieren. Kippen, honden, geiten, katten; ik hield van ze allemaal. Ik had destijds een bruin poedeltje, Juppie, en ook konijnen. Elke dag zette ik de tuin voor ze af, en mochten ze lekker rondhuppelen. Ik vond dat ik heel goed voor

ze zorgde, maar ’s avonds zaten ze toch weer in hun hokje. Als ik daar nu aan terugdenk, kan ik wel huilen. Zo zielig vind ik dat. Maar toen wisten we niet beter. Wat dat betreft is de kennis van dieren en wat ze nodig hebben voor een goed leven gegroeid, maar tegelijkertijd hebben we nog een wereld te winnen. Ik wil daar graag mijn hulp bij bieden.”

Ik was van jongs af aan een beetje een activist, en dat zie ik terug bij mijn dochter. De andere twee houden ook van dieren, maar zij gaan er niet zo ver in.”

Je hebt een bijzondere connectie met olifanten hè?

“Alle dieren zijn me lief, maar olifanten hebben absoluut mijn hart gestolen. Door verlies van leefgebied en stroperij gaat het slecht met de olifant. Terwijl het een belangrijk dier is in het ecosysteem dat we moeten beschermen. Ik ging naar Zimbabwe

waar een groep olifanten was uitgezet die als kalfjes hun moeder waren kwijtgeraakt en een nieuwe kudde hebben gevormd. De rangers die me begeleidden, kennen de kudde. Ze vertelden me dat ik in de slurf van de olifanten moest blazen, zodat ze me konden ruiken. Blijkbaar voelen ze dan aan je vibratie en wat je uitstraalt dat je een goed mens bent. Toen de kudde uit het stuikgewas kwam wandelen, was dat even spannend. Het zijn zulke imposante dieren. Maar toen ik in de slurf van een olifant

Vanaf het volgende nummer: een column van Nicolette

Vragen over dieren, hun welzijn en het werk van de Dierenbescherming worden hier beantwoord. Hebt u ook een vraag? Mail deze dan naar vraag@dierenbescherming.nl.

Waarom graaft mijn hond in de tuin?

Een hond graaft uit instinct, verveling of om een fijne plek te creëren. Bijvoorbeeld om af te koelen in een kuil op warme dagen, het verbergen van speelgoed en botten, te jagen op prooi, of om energie kwijt te raken. Als u het graven wil afleren, moet u achterhalen waarom uw hond het doet. Zorg sowieso altijd voor voldoende beweging en afleiding en een koelmat of zwembad tijdens warme zomerdagen. Verstop leuke dingen op een plek waar hij wel mag graven, zoals een snack of nieuw speeltje.

Slapen dolfijnen echt met een oog open?

Dolfijnen zijn zoogdieren en moeten af en toe boven water komen om adem te halen. Ze wisselen bij het slapen periodiek van hersenhelft, zodat ze de rust krijgen die ze nodig hebben zonder het bewustzijn te verliezen. Dit is ook wel nodig, want anders zouden ze kunnen verdrinken of een gemakkelijke prooi zijn voor andere zeedieren zoals haaien.

Maakt ons konijn vreugdesprongetjes?

Dat kan! Konijnen doen 'binkies' als ze zich blij, veilig en energiek voelen. Wanneer ze lekker kunnen rennen of spelen bijvoorbeeld. Overigens is het niet meteen een slecht teken als uw dier dat niet lijkt te doen. Oudere konijnen en dieren met een rustig karakter doen minder binkies of maken een wat kleiner sprongetje, waarbij de poten niet altijd van de grond komen. Meer weten over typisch konijnengedrag, blader dan door naar pagina 32.

Zijn driekleurige katten bijna altijd vrouwelijk?

Klopt! Het gen dat bepaalt of een kat een oranje vachtkleur heeft, bevindt zich op het X-chromosoom. Vrouwtjes hebben twee X-chromosomen (XX), terwijl mannetjes XY hebben. Alleen vrouwtjes kunnen dus het zwarte én oranje gen dragen, wat resulteert in een mozaïek van kleuren. Er bestaan nogal wat mythes over driekleurige katten, die in Noord-Amerika vaak 'calico' worden genoemd. Omdat deze mix niet vaak voorkomt, worden ze van oudsher als geluksbrengers beschouwd. Mannelijke calico-katten zijn nog zeldzamer en vaak onvruchtbaar.

‘Met slimme, simpele oplossingen kunnen we natuur en bouw verenigen’

Hoe kan natuur optimaal worden geïntegreerd in de gebouwde omgeving? Wesley Massij doet onderzoek naar natuurinclusieve bouwdetails die niet alleen duurzaam zijn, maar ook aansluiten bij de behoeften van gebouwafhankelijke diersoorten, zoals vleermuizen.

Wesley: "Vleermuizen spelen een essentiële rol in ons ecosysteem en voor de biodiversiteit, maar hun leefgebieden worden ernstig bedreigd, onder meer door bouwprojecten. De komende jaren zullen ze het steeds moeilijker krijgen om plek te vinden waar ze kunnen rusten, wonen en hun jongen grootbrengen. Als vleermuizen weg zouden vallen, gaat het ecosysteem onherroepelijk schommelen, met alle schadelijke gevolgen van dien. Dé vleermuis bestaat trouwens niet. Wereldwijd zijn er zo'n 1.500 verschillende soorten en is zelfs één op de vijf zoogdiersoorten een vleermuis. Bijzonder toch? Vleermuizen worden ook erg ondergewaardeerd, vind ik. Ze zijn dan misschien niet aibaar, maar wel nuttig. Denk alleen al aan de 500 tot 1.000 insecten die ze vangen per nacht. En ze leven in hun eigen wereldje, doen niemand kwaad. Het project *Natuur-inbouw* waar ik sinds anderhalf jaar bij betrokken ben – en dat wordt gesubsidieerd vanuit de Europese Unie – heeft als doel om de natuur en dieren een volwaardige plek te geven binnen de bebouwde omgeving. Onder meer door in gebouwen ruimte te creëren. Mijn onderzoek richt zich op vogels en

vleermuizen, met een focus op de laatste. Met slimme oplossingen, zoals alternatieve verblijfplaatsen in, aan of op woningen, is het prima mogelijk om natuur en bouw te verenigen. Bij nieuwbouw zien we al regelmatig dat er nestkastjes voor vogels en vleermuiskasten worden geïmplementeerd, al hebben de bewoners zelf vaak geen idee waar ze voor dienen. Het creëren van bewustzijn is dus evident. Om stappen te zetten, moeten we de nieuwe generatie opleiden. Binnen onze faculteit Bouwkunde aan de TU/e zijn we hier al volop mee bezig. Zo heb ik onlangs een college gegeven over natuurinclusief ontwerpen, zodat het belang hiervan ook bij studenten gaat leven. En dat is nodig. Want terwijl wij mensen steeds meer ruimte innemen, worden leefgebieden voor dieren kleiner. Precies daarom is het zo belangrijk dat we natuur een volwaardige plek laten behouden, in plaats van eromheen te blijven ontwerpen."

‘Mensen nemen steeds meer ruimte in, terwijl de leefgebieden van dieren kleiner worden’

OVER WESLEY Wesley Massij studeerde in 2024 af met een Master in Architectuur aan de Technische Universiteit Eindhoven (TU/e). Hij is momenteel in de afrondende fase van de tweejarige Post-Master *Smart Buildings and Cities*, waarbij hij onderzoek doet naar de implementatie van biodiversiteit in de gebouwde omgeving. Wesley richt zich specifiek op de optimalisatie van bouwdetails met integratie van vleermuizen.

Nieuwe stap naar diervriendelijkere veehouderij

Krulstaarten en ruimte in het kraamhok

Onlangs publiceerde de Dierenbescherming nieuwe aangescherpte dierenwelzijnscriteria voor varkenshouders die zijn aangesloten bij het Beter Leven keurmerk. Daarmee wordt weer een stap gezet richting een diervriendelijker veehouderij, waarin het natuurlijke gedrag van dieren steeds centraler staat. Twee belangrijke veranderingen voor 1 ster Beter Leven springen in het oog: het stoppen met het couperen van staarten en de invoering van vrijloopkraamhokken.

Het doel is helder: niet langer het dier aanpassen aan de omstandigheden, maar juist de leefomgeving afstemmen op wat het dier nodig heeft. Zo wordt het couperen van staarten, een ingreep die nu nog deels is toegestaan, de komende jaren volledig afgebouwd tot een verbod in 2030. Tegelijkertijd worden veehouders gestimuleerd om de leefomstandigheden in de stal te verbeteren, bijvoorbeeld met meer verrijking, een beter stalklimaat en minder stress, zodat probleemgedrag, waartoe staartbijten behoort, wordt voorkomen. Met vrijloopkraamhokken staat het moedervarken tijdens de kraamperiode niet meer langdurig vastgeklemd, maar kan zij al na een paar dagen vrij bewegen, net als haar biggetjes. Beide maatregelen vragen om goede voorbereiding en in het laatste geval vergunningverlening. Daarom zal de invoering gefaseerd verlopen.

STIMULEREN NATUURLIJK GEDRAG

Hoewel de staarten van moedervarkens onder 1 ster van het Beter Leven keurmerk langer worden gelaten, was het tot op heden wel toegestaan om ze deels te couperen. Ook de staarten van vleesvarkens mogen nog worden gecoupeerd. Met de herziening om couperen te verbieden, wordt de komende jaren toegewerkt naar de verbetering van de leefomstandigheden van de varkens en het stimuleren van hun natuurlijke gedrag.

KRULSTAART NIET LANGER UTOPIE

Staartbijten heeft de aandacht van de sector, maar is minder simpel op te lossen dan je zou denken. Het is een hardnekkig probleem en vraagt om aanpassing van meerdere factoren in de stal. Het Beter Leven keurmerk stelt als eis dat per 2026 alle varkenshouders die produceren onder 1 ster van het keurmerk aan de slag gaan met een plan van aanpak over hoe toe te werken naar lange staarten. Veel factoren die van invloed zijn op staartbijten, waaronder hokverrijking, een prettig stalklimaat of verminderde stress rondom eten, zijn onderdeel van de Beter Leven criteria. Het stapsgewijs aanpassen van deze factoren kan ervoor zorgen dat sowieso couperen niet langer nodig is.

‘Dat het dier niet langer wordt aangepast aan de huisvesting, maar de huisvesting aan het dier, draagt ten volle bij aan een dierwaardiger veehouderij’

Rosan de Groot, beleidsmedewerker
Beter Leven keurmerk

IMPACTVOLLE VERBETERING

“We zien dit als een impactvolle verbetering voor dierenwelzijn, het couperen van de staart blijft immers een pijnlijke ingreep. Dat het dier niet langer wordt aangepast aan de huisvesting, maar de huisvesting aan het dier, draagt ten volle bij aan een dierwaardigere veehouderij,” stelt Rosan de Groot, beleidsmedewerker Beter Leven keurmerk bij de Dierenbescherming. “Het is voor varkenshouders best spannend om aan de slag te gaan met lange staarten. Niemand wil dat het fout gaat, ook dat is negatief voor dierenwelzijn. Gelukkig is er steeds meer kennis en ervaring uit de praktijk.”

BEWEGINGSVRIJHEID IN DE KRAAMSTAL

Moedervarkens, ofwel zeugen, gaan er binnen de nieuwe criteria eveneens op vooruit. Vrijloopkraamhokken worden de norm bij 1 ster, zoals dat onder 2 en 3 sterren Beter Leven keurmerk al van toepassing is. Concreet betekent het dat in de grotere kraamstal de zeug kan bewegen; van letterlijk de kont keren tot het geven van betere moederzorg aan haar biggen, die ruimte hebben om in een ingestrooid nest te rusten en te spelen. Dit criterium is een grote vooruitgang voor dierenwelzijn, maar zal ook meer aandacht vragen van de veehouders om te voorkomen dat moedervarkens per ongeluk op hun biggen gaan liggen, een risico waar de sector bekend mee is. Ondanks de stroeve vergunningverlening op dit moment, willen we ons niet laten weerhouden om dit criterium verplicht te stellen, uiterlijk per 2035. Het is immers van grote betekenis voor varkens, die hiermee weer beter hun natuurlijk gedrag kunnen vertonen.

WAARBORGEN BRANDVEILIGHEID

De herziening van de criteria zet óók in op meer maatregelen om de brandveiligheid te waarborgen. Zo vindt iedere drie tot vijf jaar een keuring plaats op het bedrijf om de elektrische installaties te controleren. Alle in de herziening opgenomen maatregelen moeten leiden tot een structurele verbetering van de leefomstandigheden en stalcomfort voor de dieren.

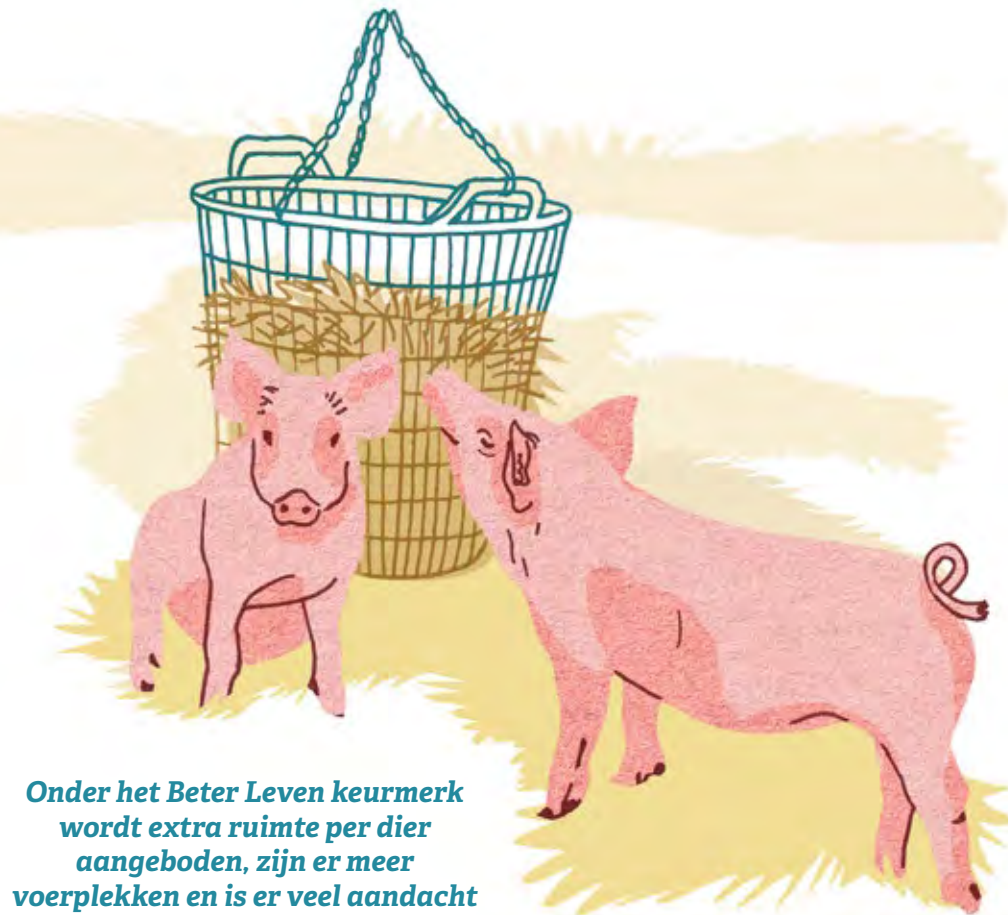
Er zijn diverse vormen van groepshuisvesting. Het liefst zien we dat zeugen gehouden worden in groepen op stro.

Huisvesting moedervarkens

Na een lange strijd tegen het individueel opsluiten van zeugen in krappe ligboxen is dit sinds 1 januari 2013 in de hele Europese Unie verboden. Alleen in de vier dagen rond het dekken van de zeug en de tijd in de kraamstal met de biggen mogen de zeugen individueel worden opgesloten. Er zijn diverse vormen van groepshuisvesting. Het liefst zien wij dat zeugen gehouden worden in groepen op stro. Veel varkensfokkers houden hun zeugen op betonnen vloeren in voerligboxen met uitloop. Tijdens het voeren bieden deze bescherming aan dieren lager in rang, maar als ligruimte is het allesbehalve ideaal. Varkens zijn sociale dieren die graag tegen elkaar aan liggen. Ook beperken de stangen de bewegingsvrijheid. Vandaar dat de voerligboxen onder het Beter Leven keurmerk al vanaf de start werden uitgefaseerd en sinds 1 januari 2025 helemaal verboden zijn.

Bijtgedrag en staart couperen

Varkens zijn nieuwsgierige, speelse dieren. Met hun snuit gaan ze op zoek naar voedsel. Ze vinden het leuk om dingen te onderzoeken, te wroeten, bijten en kauwen. Onder meer in een hok met te weinig verrijkmateriaal kunnen varkens uit verveling aan elkaars flanken, poten, oren en staart bijten. Soms tot bloedens toe. Daarom wordt uit voorzorg een deel van de staart gecoupeerd. Dat is in de gangbare varkenshouderij nodig om verwondingen en ontstekingen te voorkomen, maar het is symptoombestrijding. Beter is om dit gedrag te voorkomen. Onder het Beter Leven keurmerk wordt extra ruimte per dier aangeboden, zijn er extra voerplekken en is er veel aandacht voor verrijkmateriaal. Er wordt hard gewerkt door varkenshouders met 1 ster van het keurmerk om de omstandigheden dusdanig te verbeteren dat de staarten van hun varkens intact blijven. Vanaf 2030 is staartcouperen binnen het Beter Leven keurmerk 1 ster verboden. Bij het Beter Leven keurmerk met 2 en 3 sterren mag het allang niet meer.

Onder het Beter Leven keurmerk wordt extra ruimte per dier aangeboden, zijn er meer voerplekken en is er veel aandacht voor verrijkmateriaal

Ontmoetingen

De kunst van fotografie is het vangen van dat éne perfecte moment.

Dat geldt misschien nog wel meer voor dieren, die zich natuurlijk niet laten regisseren. Soms kan dat tot verrassende resultaten leiden, zoals de beelden op deze pagina's laten zien.

Shaking hands

Deze azuurwaterjuffers zijn eitjes aan het afzetten in de waterplanten. De mannetjes houden hierbij de vrouwtjes vast zodat er geen ander mannetje kan paren met het vrouwtje. Heel toevallig steunen ze op deze foto tegen elkaar en lijkt het of ze elkaar een hand geven. Na de paring zoekt het vrouwtje geschikte plekken om haar eieren af te zetten, drijvende waterplanten bijvoorbeeld, waarna de larven uitkomen en na enkele vervellingen transformeren tot volwassen juffers.

Klapzoen

Het lijkt alsof deze kemphanen elkaar een zoen geven, maar in werkelijkheid gaat het om twee mannetjes die vechten en imponeergedrag vertonen. Dit is typisch voor de baltsperiode, als

ze strijden om de aandacht van vrouwtjes. De naam kemphaan verwijst naar dit gedrag; 'kempen' is een oud woord voor vechten en 'haan' staat voor een mannelijke vogel. Kemphanen overwin-

teren vooral in West-Afrika. Sommige vogels verblijven in delen van Zuid-Europa, zoals Spanje en Italië. In Nederland arriveren de eerste kemphanen vanaf maart, met een piek in april

en mei. In deze periode zijn ze te zien tijdens de voorjaars trek en balts. Ze komen vooral voor in natte graslanden en plasdrasgebieden, bijvoorbeeld in Friesland en rond de Randmeren.

Haasje over

Hazen die over elkaar heen springen en 'boksen' doen dit vooral tijdens de paartijd, ook wel de rammeltijd genoemd. Het is een vorm van imponeren en strijden om vrouwtjes. Hoewel hazen het grootste deel van het jaar solitair leven en honkvast zijn, verplaatsen ze zich tijdens de rammeltijd over grotere afstanden. Eerst vindt een afvalrace plaats, waarbij ze in rijen van vier tot acht grommend achter elkaar aan rennen. Ondertussen gaan ze met elkaar op de vuist. Niet alleen de mannetjes onderling, ook de vrouwtjes bijten van zich af als ze een mannetje te volhardend vinden. Het mannetje dat er als sterkste uitkomt, wint een vrouwtje voor zich. Maar zij maakt wel de dienst uit en bepaalt wanneer en waar er gepaard wordt, waarbij het er ook niet zachtzinnig aan toe gaat.

Natte pootjes

Deze nieuwsgierige eekhoorn waagt zich in het water om even aan twee bruine kikkers te snuffelen. Eekhoorns zijn in de regel prima zwimmers. Als er een lekker hapje in het water ligt, vinden ze dat vaak wel een duik waard. Hoewel ze niet dol op water zijn, helpt hun waterafstotende vacht om niet doorweekt te raken. En als het buiten regent, gebruiken ze hun pluimstaart als paraplu. Handig!

Hap, slik, weg

De bijeneter leeft vooral in warme delen van Europa, maar de vogel heeft ons land ontdekt en eet hier vooral... hommels. De bijeneter leeft in principe van een breed scala aan insecten. Honingbijen, hommels en wespen hebben de voorkeur. Maar ook libellen, kevers, vlinders en vliegen gaan er wel in. Bijeneters zijn behendige vliegers, die ook in de lucht hun grotere prooi moeiteloos verschalken. Qua kleurenpracht kan de bijeneter prima wedijveren met het al even bontgekleurde ijsvogeltje dat we ook steeds vaker in ons land zien.

Ook in de Ledenraad?

Lijkt het u leuk om net als Rogier deel uit te maken van onze Ledenraad? Kijk dan op pagina 4 of op dierenbescherming.nl/ledenraad voor meer informatie.

Door het hele land zetten duizenden vrijwilligers zich in voor dieren. De Dierenbescherming is trots op al deze dierenliefhebbers, want zonder hen zouden we ons werk niet kunnen doen. Neem **Rogier van Rossem**. De passie voor dieren en hun welzijn raakt letterlijk alle facetten van zijn leven. Sinds 2024 maakt hij deel uit van de Ledenraad van de Dierenbescherming.

Het curriculum van Rogier is behoorlijk indrukwekkend. Hij volgde opleidingen dierenverzorging, paraveterinair en hondengedragstherapie en is al meer dan twintig jaar eigenaar van *De Kameleon*, een terrariumspeciaalzaak in Tilburg. In 2008 richtte Rogier een stichting op die zich inzet voor de bescherming van reptielen en amfibieën. Ook speelt hij een belangrijke rol in kennisontwikkeling, beleid en onderwijs op dit gebied. Hij geeft lezingen en schreef drie kinderboeken over natuurbescherming. In 2022 verscheen zijn *Het Grote Terrarium Handboek*, een naslagwerk van de meest gehouden soorten in gevangenschap.

Rogier maakt ook al bijna drie jaar deel uit van de Ledenraad, het hoogste orgaan van de Dierenbescherming dat de mogelijkheid biedt om zeggenschap uit te oefenen op de koers die we varen. Rogier: "We zijn een gemêleerd gezelschap qua leeftijd, kennis en ervaring. Allemaal hebben we onze eigen inbreng, waarmee we een goede afspiegeling vormen van de achterban van de Dierenbescherming. Ik heb voor de Ledenraad gekozen omdat ik me graag inzet voor het welzijn van dieren. Je kan vanaf de zijlijn overal wat van vinden, maar ik lever liever actief een bijdrage. En hoewel de Ledenraad een klankbordfunctie vervult, kan je op deze manier wel degelijk een rol spelen in de verbetering van dierenwelzijn en continuïteit van de organisatie. Ik vind

het een voorrecht om de meer dan honderdduizend leden van de Dierenbescherming te mogen vertegenwoordigen. Ik heb me zelfs al aangemeld voor de volgende termijn van de Ledenraad. Voor mij was dat een *no brainer*.

Als kind reisde Rogier met zijn ouders de hele wereld over. Ze brachten veel tijd door in onder meer Afrika, Azië en Noord-Amerika, waar ze in aanraking kwamen met dieren die in ons land van nature niet voorkomen. "Toch was mijn liefde voor reptielen en amfibieën er volgens mijn moeder al veel eerder," zegt hij. "Ze heeft me verteld dat ik als klein jongetje al het liefst met rubberen slangen speelde. De fascinatie voor deze dieren hangt denk ik samen met de behoefte om dicht bij de natuur te staan. Al ben ik wel kritisch op welke dieren je wel en niet kan houden en hoe ze van hand naar hand gaan. Maar dat geldt voor honden en katten even goed. Wat mij betreft is het houden van dieren een privilege. Als wij dat als mens kunnen en mogen, hoe zorgen we er dan voor dat ze in een voor hen zo optimaal mogelijke situatie leven? Want het dier dicteert, altijd. Mensen denken nog weleens dat reptielen en amfibieën geen emoties en gevoel hebben. Terwijl de kolenbrandschildpad op de foto een sociaal dier is, dat graag in gezelschap van soortgenoten leeft, maar ook toenadering zoekt tot zijn houder. En wrijf je over zijn schild? Dan geniet hij daar net zo van als een hond van een aai over zijn kop."

'Ik heb voor de Ledenraad gekozen omdat ik me graag inzet voor het welzijn van dieren. Je kan vanaf de zijlijn overal wat van vinden, maar ik lever liever actief een bijdrage.'

Verdrietig, gelukkig of boos

Herken de taal van uw konijn

Konijnen worden vaak gezien als stille, eenvoudige, soms zelfs saaie dieren. Terwijl wetenschappelijk onderzoek aantoonde dat hun sociale leven en communicatiesysteem verrassend complex zijn. Ze praten dan wel niet, maar ze hebben een heleboel te vertellen. Gedragsdeskundige Josine Warnier schreef een praktische gids vol tips, waarmee u uw konijn beter leert begrijpen. Op deze pagina's een voorproefje van hoe deze dieren met hun gedragingen laten zien hoe ze zich voelen.

Blijdschap

Konijnen hebben diverse gedragingen die wijzen op blijdschap. Vaak worden deze met elkaar gecombineerd, als een soort spelrepertoire. Het konijn laat zich bijvoorbeeld plots op zijn zij vallen, soms voorafgegaan door graven of eten, en gaat zo over in een rustpositie. We noemen dit floppen. Voor nieuwe baasjes kan het

Konijnen springen van blijdschap ook in de lucht, we noemen dat binkies ofwel geluksprongetjes, en maken een draai tot 180 graden voordat ze weer op de pootjes landen

schrikken zijn als ze een doodstil konijn aantreffen... dat even later weer vrolijk rechtop gaat zitten. Konijnen springen van blijdschap ook in de lucht, we noemen dat binkies ofwel geluksprongetjes, en maken een draai tot 180 graden voordat ze weer op de pootjes landen. 'Zoomies' zien we ook bij andere huisdieren; het konijn sprint door de ruimte zonder vluchtreactie en maakt wilde, speelse bewegingen, soms gecombineerd met binkies. Een ander teken van blijdschap is de *head flick*: een korte, soepele kopbeweging tijdens het rennen of springen. Zulke bewegingen zie je vooral wanneer een konijn zich veilig voelt en voldoende ruimte heeft.

Nieuwsgierig

Hoewel konijnen van nature op hun hoede zijn, zijn ze ook nieuwsgierig. Als een voorwerp de aandacht trekt, willen ze het verkennen. Bij iets nieuws nadert een konijn het langzaam, de oren naar voren en soms een licht op en neer gaande kopbeweging. Zo kan hij de geur opnemen. Als hij het niet vertrouwt, kan hij een terugtrekkende beweging maken, soms gecombineerd met stampen. Konijnen beschikken over een goed ontwikkeld ruimtelijk geheugen. Ze gebruiken dit om hun

omgeving te verkennen en objecten te herkennen en te onthouden. Een nieuwsgierig konijn springt graag op de sofa, het bed of een andere plek waar hij overzicht heeft. Met meerdere nieuwsgierige konijnen wordt het al snel een klein avontuur: samen gaan ze op boevenpad, want met z'n tweeën of drieën durven ze nu eenmaal meer dan alleen.

Een nieuwsgierig konijn springt graag op de sofa, het bed of een andere plek waar hij overzicht heeft

Angstig

Een konijn dat van alertheid en nervositeit naar angst gaat, laat dit zien via non-verbale communicatie. Zoals het lichaam laag tegen de ondergrond drukken met de poten strak onder het lichaam. Het konijn oogt compact en beweegt weinig of niet. De spieren staan onder spanning en als je het konijn aan zou raken, merk je dat het lichaam stijf aanvoelt. Tegelijk maakt hij een inschatting van het gevaar, om eventueel te vluchten.

De confrontatie aangaan is doorgaans een laatste redmiddel, wanneer de angst te groot wordt.

Hij kan met zijn voorpoten slaan, plots naar voren schieten of proberen te bijten. Dit gedrag is

geen agressie uit boosheid, maar een verdedigingsreactie. Een konijn dat probeert aan te vallen, doet dit om iets duidelijk te maken: 'Laat me met rust,' 'Ik ben geschrokken,' 'Je doet me pijn,' of 'Ik vind je doodeng'.

Een konijn dat van alertheid en nervositeit naar angst gaat, laat dit zien via non-verbale communicatie

Verdrietig

Konijnen kunnen verdriet voelen en rouw ervaren. Dit zie je vooral wanneer een soortgenootje overlijdt of een hecht konijnenkoppel wordt gescheiden. Verdriet kan zich bij konijnen uiten als de oortjes half naar achteren of zijwaarts hangen, de ogen dof lijken of halfgesloten zijn, het lichaam compact is, laag bij de grond met de kop omlaag.

Konijnen in rouw kunnen meer slapen, niet of weinig eten, geen interesse in de omgeving hebben, geen interesse in contact tonen of juist erg afhankelijk zijn. Ze zoeken soms naar het 'verdwenen' konijn.

Konijnen in de rouw zoeken soms naar het 'verdwenen' konijn

Boos

Een konijn dat geïrriteerd of boos is, kan agressief worden. Dit komt vaker voor dan je denkt, omdat hun signalen van ongemak of irritatie niet altijd meteen worden herkend. Hij kan dreigen door naar voren te schieten. Het staartje staat omhoog, oren afwisselend naar voren en plat naar achteren. De kop en snorharen wijzen duidelijk naar voren. Deze houding komt zowel voor richting soortgenootjes als mensen of andere dieren. Het konijn kan vervolgens aanvallen door op een persoon of groeps-

lid af te rennen, soms in combinatie met ander offensief gedrag. Hij kan bijten of vechten met andere konijnen door als een tornado door de ruimte te razen, te schoppen met voor- en achterpoten, elkaar te bijten en niet meer los te laten. Meestal vliegen er plukken haar in het rond.

Een geïrriteerd of boos konijn kan agressief worden. Dit komt vaker voor dan je denkt.

Praktische gids

Wat zegt je konijn is geen studieboek, maar een praktische gids die je helpt om de emoties en het gedrag van konijnen beter te begrijpen. En dat is ook wel nodig, want na honden en katten zijn konijnen de meest voorkomende huisdieren. Toch is hun gedrag vaak nog een raadsel voor eigenaren. Konijnengedragsexpert Josine Warnier deelt haar jarenlange ervaring en kennis over de opvoeding en verzorging van konijnen. Ze laat zien hoe u uw huisdier écht kunt begrijpen en een sterke band opbouwt. Van het herkennen van signalen tot het creëren van een omgeving waarin een konijn gelukkig en gezond is.

expert Josine Warnier deelt haar jarenlange ervaring en kennis over de opvoeding en verzorging van konijnen. Ze laat zien hoe u uw huisdier écht kunt begrijpen en een sterke band opbouwt. Van het herkennen van signalen tot het creëren van een omgeving waarin een konijn gelukkig en gezond is.

Na honden en katten zijn konijnen de meest voorkomende huisdieren

De Dierenbescherming zet zich dag en nacht in voor dieren. Dat doen we onder meer met onze dierenambulances, dierenopvangcentra en vele medewerkers en vrijwilligers. We krijgen daarbij hulp van dierenliefhebbers uit alle hoeken van ons land.

280 dierenvrienden

In een buitengebied werden 27 cavia's gevonden, gewikkeld in een jas en doorweekt van de regen. Voor zestien dieren kwam hulp te laat. De overige cavia's werden naar onze opvang gebracht. Bij controle door de dierenarts bleek dat meerdere dieren kale plekken hadden, waarschijnlijk veroorzaakt door schurft en schimmel. Vier van de vrouwtjes waren drachtig. Onze prioriteit ligt bij

de dieren, maar we werken nauw samen met de politie. Zij zetten alles op alles om de dader te vinden. Wij doen ondertussen wat we kunnen om de cavia's er bovenop te helpen. Maar de kosten voor behandelingen, medicatie, controles, voeding en zorg zijn hoog. Dankzij 280 donateurs ontvingen we € 3.848, waarmee we alle dieren de zorg kunnen bieden die die ze nodig hebben.

Geen denken aan!

Inge, Helga en Tjalliena uit Zeeland kozen na hun pensioen voor vrijwilligerswerk bij de dierenambulance. Het werk geeft veel voldoening en geen dienst is hetzelfde. "Thuiszitten? Geen denken aan. Er is nog zoveel dierenleed, hoe mooi is het dat wij op deze manier een steentje kunnen bijdragen?"

Ontsnapt

Eind maart kwam er een melding binnen van een hondje dat vastzat op een klein 'eilandje' in Rotterdam. Niet veel later bleek dat het ging om Kayla, die bij aankomst in haar nieuwe thuis was ontsnapt. De situatie kreeg extra aandacht doordat haar nieuwe baasjes, het gastgezin en betrokken organisaties *Stichting Paws of Borders* en *Waar is onze Angel?* al een zoektocht waren gestart. Met wat klauterwerk en het trotseren van een paar bramenstruiken is het gelukt om Kayla te bevrijden en te herenigen met haar baasjes.

Gevaarlijk

Vroeg in de ochtend kwam er een melding binnen bij de meldkamer. Langs de 80 km-weg in Rockanje zat een uil met een vermoedelijk lamme vleugel. Het dier bewoog nauwelijks en bevond zich gevaarlijk dicht bij het verkeer. Onze vrijwilligers gingen direct op pad en troffen een prachtige kerkuil aan die inderdaad niet kon wegvliegen. Hij is naar vogelopvang Karel Schot gebracht voor verdere verzorging en onderzoek.

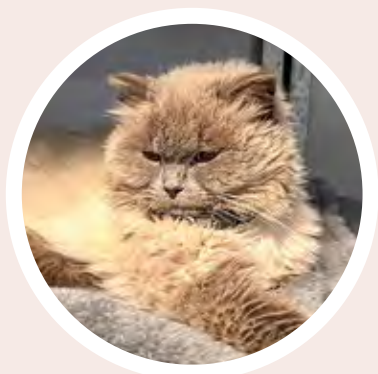

Dekseltje

Suus heeft na vier maanden in het asiel super-lieve nieuwe baasjes gevonden. Ze is bijna tien jaar oud en mag alleen speciale voeding.

Dat maakte haar niet heel populair. Maar gelukkig past op elk potje een dekseltje.

Grote verrassing

Onlangs ving Dierenopvang 't Noordbroek een kat op die was gevonden in het buitengebied van Almelo. Hij was sterk vermagerd en in slechte conditie. Gelukkig bleek hij gechipt én correct geregistreerd. En toen kwam de grote verrassing: deze knappe kater, Bulut, stond sinds begin januari als vermist opgegeven! Toen de eigenaren hoorden dat Bulut was gevonden, waren ze dolgelukkig. Ze hadden nooit de hoop opgegeven, en nu werden ze beloond met het mooiste cadeau. Dit verhaal laat maar weer zien hoe belangrijk het is om je dier te laten chippen én de chip te registreren. Zonder chip was het waarschijnlijk anders afgelopen.

Verdrietige realiteit

Wat doe je als je tussen paarden en varkens wordt gedumpt? Voor zes konijnen was dit de verdrietige realiteit. Ze werden in een weide aan hun lot overgelaten. Bij aankomst in onze opvang bleek hoe ernstig hun situatie was. Oogjes vol pus, oogleden gescheurd, ondraaglijke pijn door oormijt en broodmager. Alle konijnen hadden medische zorg nodig. De kosten voor operaties, medicatie, röntgenfoto's, behandelingen, zalfjes en vijf noodzakelijke castraties liepen voor ons enorm op. Maar dankzij bijna € 3.000 aan donaties konden we de hulp bieden die nodig was en zijn alle konijnen opgeknapt. Klaar voor een nieuw begin.

Benefietdiner

Eerstejaars leerlingen Hotelmanagement van het Nova College in de Haarlemmermeer haalden € 850 op voor de dierenambulance tijdens een benefietdiner. De studenten verzorgden met hun leermeesters een 6-gangenmenu met bijpassend drankarrangement. Hun motivatie voor deze prachtige actie? "Hulpeloze diertjes kunnen zelf geen geld ophalen, daarom doen wij dat."

Meer weten over nalaten?

Wilt u van gedachten wisselen over uw nalatenschap of bent u benieuwd naar de mogelijkheden? Neem vrijblijvend contact op met een van onze relatiebeheerders. Zie pagina 38 voor meer informatie.

Uit liefde voor dieren

Helma de Gier woont in Den Haag met haar drie honden en kat. Ze is volmaakt gelukkig als ze thuis met een boek op schoot zit, de dieren om haar heen. Een leven zonder ze kan ze zich überhaupt niet voorstellen. Een jaar of zeven geleden stelde Helma haar testament op met de Dierenbescherming als begunstigde.

‘Ik wil dat het geld gaat naar een plek die ik zelf kies, waar het welkom en hard nodig is. In mijn geval was het duidelijk dat het een dierendoel moest worden.’

“Ik was nog klein toen mijn moeder me vroeg of ik een broertje of een zusje zou wensen. Maar ik wilde veel liever een hond. Broertjes en zusjes zijn er uiteindelijk nooit gekomen, die hond gelukkig wel. Een poedeltje, waar ik heel trouw voor zorgde. Toen ik een jaar of vijftien was, nam ik een bouvier in huis. Hij zwierf door het park, was waarschijnlijk uit een auto gezet. Zo vreselijk lief was hij. Ik heb sindsdien nooit meer zonder honden geleefd, ik zou het me niet eens kunnen voorstellen. Dieren geven zoveel liefde, het is altijd gezellig met ze. Ik ga ook nooit op vakantie, want ik kan ze niet missen. Bovendien heb ik rondom mijn huis alles wat ik me kan wensen; een park, bossen en het strand op loopafstand. Van origine ben ik hondentrimster. Later ben ik als gevangenisbewaarder in het Jeugdhuis van Bewaring in Scheveningen aan de slag gegaan. Ik had onregelmatige werktijden. Het was fijn dat ik altijd twee of drie honden tegelijk had, konden ze elkaar gezelschap houden. Mijn moeder gaf ze eten en drinken en liet ze uit, en als ik dan 's avonds thuiskwam hadden ze duidelijk dikke pret gehad samen.

VOLLE BREEDTE

Een jaar of zeven geleden besloot ik om mijn nalatenschap te laten vastleggen. Ik heb een tante waar ik een goede band mee heb, en een paar nichtjes en neefjes die ik nooit zie. Als ik zou overlijden, krijgen zij alles wat ik heb opgebouwd. Dat zag ik niet zitten. Ik wil dat het geld gaat naar een plek die ik zelf kies, waar het welkom en hard nodig is. In mijn geval was het direct duidelijk dat het een dierendoel moest worden. Misschien ben ik er nog dertig jaar, maar ik kan ook pech hebben en als ik dan niets geregeld heb, is het te laat. Dat wilde ik niet. Ik heb laten vastleggen dat bij mijn overlijden twee van de honden door de Dierenbescherming worden opgevangen en er een nieuw thuis voor ze wordt gezocht. Mijn pup Duna gaat naar een vriendin. Een specifieke doelbestemming voor mijn nalatenschap heb ik niet. Ik steun het werk van de Dierenbescherming in de volle breedte. De asielen en dierenambulances zijn onmisbaar. Maar ook misstanden in de vee-industrie moeten worden aangepakt. Kalfjes die na de geboorte bij hun moeder worden weggehaald, dieren die dagenlang op transport gaan, varkens waarbij de staarten worden afgeknipt? Ik vind het allemaal even verdrietig en zinloos.”

Voor al uw vragen en opmerkingen kunt u onze klantenservice bereiken via 088 811 3000 van maandag tot en met vrijdag van 09.00 tot 17.00 uur.

facebook.com/deDierenbescherming

instagram.com/Dierenbescherming

X.com/Dierbescherming

bsky.app/profile/dierenbescherming.nl

linkedin.com/company/de-dierenbescherming

Word vrijwilliger

Zonder de inzet van onze duizenden vrijwilligers zou de Dierenbescherming niet kunnen bestaan. Werken bij de Dierenbescherming is leuk, betekenisvol en leerzaam bovendien. Lijkt het u ook leuk om te werken met dieren? Wij zijn blij met iedereen die ons wil helpen. Zo zijn we regelmatig op zoek naar asielmedewerkers, scholenvoorlichters en dierenambulancerijders. U bekijkt alle vacatures bij u in de regio op dierenbescherming.nl onder het kopje 'Vacatures'.

'Ik kan me inzetten op een manier die bij me past. Ik heb een groot hart voor dieren, maar help ook graag mensen.'

Joyce Hobé is dierenbuddy voor de Dierenbescherming en werkt als vrijwilliger op de hondenafdeling van het asiel.

BEELD ERIK BUIJS

Nalaten aan de Dierenbescherming

Mensen die ervoor kiezen om de Dierenbescherming op te nemen in hun testament laten hun liefdevolle zorg voor dieren voortleven en dragen ook in de toekomst bij aan een verbetering van dierenwelzijn. Omdat wij volledig afhankelijk zijn van giften en donaties is elk bedrag, groot of klein, bijzonder waardevol. Wilt u meer weten over de mogelijkheden om na te laten aan de Dierenbescherming? Neem dan vrijblijvend contact op met ons Team Bijzondere Giften.

Jana van Muijden, Agnes van Veen, Martijn Landman, Sonja de Boo-Koremans
T 088 811 3066

E nalaten@dierenbescherming.nl

I dierenbescherming.nl/nalaten

Heeft u ons opgenomen in uw testament?

Laat het ons weten; wij bedanken u graag.

Dierenleed melden?

Neem dan contact op met het landelijke meldnummer van de politie: 144

Website

dierenbescherming.nl

Service & Informatie

Postbus 85980,
2508 CR Den Haag
T 088 811 3000
dierenbescherming.nl/klantenservice

Raad van Toezicht

Karin Broekhuizen (voorzitter), Franck Meijboom, Nicolien van den Biggelaar, Ralph van Disseldorp, Diederik van Rappard, Menno Braakenburg

Directeur/Bestuurder

Ellen Bien

Ledenraad

dierenbescherming.nl/ledenraad
Wendy van Vliet (voorzitter)

Lidmaatschappen

- Vanaf € 36 per jaar
 - Lidmaatschap Gezin: € 58 per jaar (bent u lid en wilt u dit omzetten naar een gezinslidmaatschap? Neem contact op met Service & Informatie)
 - Bedrijfslidmaatschap: € 100 per jaar
- Meer informatie op dierenbescherming.nl

De Dierenbescherming voert incasso's einde maand uit. Rekeningnummer (IBAN): NL05INGB0003963156
Incassant ID Dierenbescherming: NL56ZZZ404073190000

De Dierenbescherming wordt gesteund door:

De Dierenbescherming voert het CBF-keurmerk van het Centraal Bureau Fondsenwerving. Dit houdt in dat de Dierenbescherming voldoet aan de strenge eisen op het gebied van financieel beheer, organisatie, bestuur en fondsenwerving.

COLOFON Coördinatie en eindredactie: Annelie Verhagen **Teksten:** Annelie Verhagen **Correcties:** Jan van de Staij
Vormgeving: Martin Raven **Lithografie:** Studio Boon **Drukwerk:** Senefelder Misset, Doetinchem **Coverfoto:** Stocksy **Oplage:** 110.000
DIER voor blinden en slechthzienden: DIER in braille bij CBB, Ermelo, T 0341 56 54 77

De Dierenbescherming noch de redactie draagt op enigerlei wijze verantwoordelijkheid voor de strekking en inhoud van geplaatste advertenties. Artikelen mogen met bronvermelding worden overgenomen na toestemming van de Dierenbescherming. Door lezers ingezonden fotomateriaal wordt automatisch eigendom van de Dierenbescherming.

'We doen dit werk om dieren een nieuwe toekomst te bieden. Als ze het maar beter krijgen dan ze het ooit hebben gehad.'

Op een heerlijke plek

Dierversorger Chamina ontfermde zich over Meis, een hondje dat enkele maanden geleden zwervend werd gevonden (zie pagina 2). Eerder werkte ze lange tijd als dierenartsassistente, maar koos vier jaar geleden voor een baan bij Dierenbeschermingscentrum Born, omdat ze hier directe hulp aan dieren kon bieden. Het gaf haar precies de voldoening die ze zocht.

Chamina: "Waar ter wereld we ook op vakantie zijn; ik ga altijd even langs bij een asiel in de omgeving. Om te kijken, te helpen of om te doneren. Het was tijdens een reis door Nepal dat ik besepte dit was

wat ik wilde doen; werken in een asiel, dieren opvangen en ze begeleiden naar een nieuw thuis. Meis is daarvan een treffend voorbeeld. Ze was moederziel alleen gevonden, verwaarloosd, en toch merkten we aan alles dat ze genoot van onze aandacht. Ze was een echt mensenhondje. Ik ging elke dag wel even bij Meis in de kennel zitten, dat had ze nodig. Achteraf gezien denken we dat ze doelbewust is gedumpt, omdat de medische kosten te hoog werden. Aan haar gebit konden we zien dat Meis een wat ouder hondje is. En een litteken bij haar buik deed vermoeden dat ze al eerder blaasstenen had gehad. Dat moet ontzettende pijn hebben gedaan. Maar dat was ook het verraderlijke bij Meis; omdat ze zo vrolijk

bleef, was het niet direct duidelijk hoe slecht ze er werkelijk aan toe was. Gelukkig gaat het nu goed met haar en is ze op een heerlijke plek terechtgekomen; de moeder van onze dierenarts in het asiel had al een labrador, maar zocht er nog een hond bij. Zij is komen kennismaken, en heeft Meis geadopteerd. Het is in alle opzichten een schot in de roos gebleken. Meis is *happy*, en tussen de honden onderling gaat het goed. Natuurlijk mis ik haar nog wel eens, ze was zo'n schatje. Maar we doen dit werk om dieren een nieuwe toekomst te bieden. Als ze het maar beter krijgen dan ze het ooit hebben gehad. Dat betekent alles voor mij, en dat is waar we het voor doen."

Op naar een
liefdevol thuis

Niet alle huisdieren treffen het met hun baasje. Toch kunnen we ze een beter leven geven. Want meespelen met de Postcode Loterij betekent ook goede doelen steunen. Zoals de **Dierenbescherming**. Elk jaar vangen zij zo'n 24.500 verwaarloosde of mishandelde dieren op. Om ze te verzorgen en een nieuw, liefdevol thuis te geven, kreeg de Dierenbescherming de afgelopen vijf jaar € 11,5 miljoen. Dankzij onze deelnemers in duizenden Nederlandse postcodes. Dat is de kracht van samen, dat is **The Power of Postcodes**.